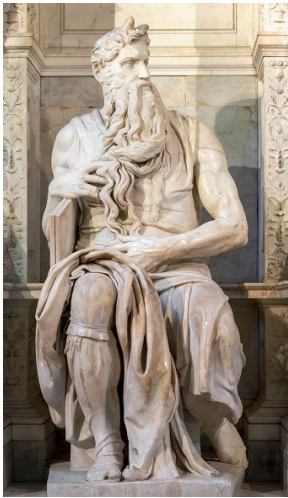

HET GLANZENDE GEZICHT VAN MOZES

Na de bevrijding uit de slavernij uit Egypte kreeg Mozes van God op de berg Sinaï de verzekering dat als het volk Zijn woorden ter harte nam en zich aan het verbond hield, het voor God een kostbaar bezit zou zijn, 'kostbaarder dan andere volken' (Exod. 19:5). Eenstemmig verklaarde het volk na deze bekendmaking: 'Alles wat de Heer gezegd heeft zullen we doen' (Exod. 24: 3). Hierop gaf God aan Mozes de twee stenen platen van het verbond, 'door Gods vingers beschreven' (Exod. 31: 18). Toen het volk merkte dat Mozes te lang op de berg bleef, schond het volk het verbond door het maken en aanbidden van een gouden kalf. God liet hierop aan Mozes weten dat Hij de Israëlieten zou straffen vanwege hun afvalligheid. Bij het zien van de aanbedding van het gouden kalf, smeed Mozes woedend de platen aan de voet van de berg stuk. Hij beklom opnieuw de berg en probeerde God mild te stemmen door te vragen of Hij zijn eigen volk, waar Hij een sterke band mee had, in het ongeluk wilde storten. 'Toen zag de Heer ervan af zijn volk te treffen met het onheil waarmee Hij bedreigd had' (Exod. 32: 14). Hij vernieuwde opnieuw het verbond en gaf Mozes de opdracht twee nieuwe stenen platen uit te hakken om hierop opnieuw Zijn woorden te schrijven. Mozes ging met de twee platen de Sinaï op waar God neerdaalde in een wolk. 'Hij kwam bij Mozes staan, die uitriep: 'HEER'. De Heer ging voor hem langs en riep uit: 'DE HEER! DE HEER! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig' (Exod. 34:5-6). Opnieuw sloot God met Mozes en de Israëlieten een verbond. Veertig dagen en nachten bleef Mozes bij de Heer, zonder te eten of te drinken. En de Heer schreef de tekst van het verbond, de tien geboden, op de platen' (Exod. 34: 27-28).

Toen Mozes de Sinaï afdaalde met de twee platen van het verbond, wist hij 'niet dat zijn gezicht glansde doordat hij met de Heer had gesproken'. Toen de Israëlieten de glans op Mozes' gezicht, zagen, durfden ze niet naar hem toe te gaan. Mozes droeg hun op 'zich te houden aan alles wat de Heer hem op de Sinaï had gezegd.' Hierna bedekte hij zijn gezicht met een sluierdoek. Steeds wanneer Mozes voor de Heer verscheen om met Hem te spreken, deed hij de doek af. Maar als Mozes de Israëlieten toesprak, zagen zij hoe zijn gezicht glansde (Exod. 13: 29-38).

Dit verhaal uit Exodus laat zien dat Mozes wat er gebeurt als Mozes zich bevindt in de directe nabijheid van God. De glorie van God weerspiegelt zich in het gezicht van Mozes als teken van Gods genade en mededogen voor de Israëlieten, ondanks hun afvalligheid door het aanbidden van het gouden kalf. Voor de Israëlieten is de glans op het gezicht van Mozes ondragelijk waardoor zij niet naar hem toe durven te gaan. Mozes zelf is zich in eerste instantie niet bewust dat van de glans op zijn gezicht. Pas als Mozes zijn gezicht met een doek heeft bedekt, hebben ze geen angst meer. Mozes is door de Goddelijk afstraling de aardse vertegenwoordiger van God geworden. Hij is de schakel tussen hemel en aarde. Voor de Israëlieten is God een stralend wezen dat zich laat zien als een oogverblindende schittering.

Opvallend in het Sinaï-verhaal is de wijze waarop God en Mozes met elkaar communiceren. Gods spreekt op een persoonlijke wijze met Mozes, 'zoals iemand spreekt met een vriend' (Exod. 33: 11). Ook de Mozes' openhartigheid is opvallend. Mozes durft op de Sinaï aan God te vragen: 'Laat mij toch uw majesteit zien'. God antwoordde: 'Ik zal in mijn volle luister voor je langs gaan en in jouw bijzijn de naam HEER uitroepen: 'Ik schenk genade aan wie Ik genade wil schenken, en Ik ben barmhartig voor wie Ik barmhartig wil zijn ... Maar Mijn gezicht zul je niet kunnen zien, want geen mens kan Mij zien en in leven blijven' (Exod.33: 19-20). Driemaal heeft God Zijn naam aan Mozes toegelicht. De eerste keer in het vuur van een brandende doornstruik als Hij zich aan Mozes bekend maakt met de woorden: 'Ik ben die er zijn zal' (Exod. 3: 14). En tweemaal op de berg Sinaï. Niemand heeft zo dicht bij God gestaan als Mozes.

PS. Soms wordt Mozes afgebeeld met hoorns op zijn hoofd. Het bekendste voorbeeld hiervan is het beeld van Michelangelo in de kerk van San Pietro in Rome. Deze afbeelding berust op een foutieve vertaling van de Hebreeuwse bijbel door Hiëronymus (de Vulgaat). De Hebreeuwse taal kent geen klinkers. Het woord 'krn' (= *karan*) werd door hem vertaald als 'een hoorn dragen', terwijl het 'stralen' moest zijn. Toegepast op het Nederlands zou 'bd' kunnen betekenen: bed, bad, bod, of bid. Wat het juiste woord moet zijn, hangt af van de context waarin het staat.

Afbeelding: Michelangelo: Mozes (1513-1515)

SV

In: *Random Johannes*, jgr. 9, nr. 1, Februari 2023

Literatuur

Morgenstern, J. (1925). Moses with the shining face. *Hebrew Union College Annual*, 2, 1-27.

Philpot, J. M. (2013). *The shining face of Moses: The interpretation of Exodus 34: 29-35 and its use in the Old and New Testaments*. Doctoral dissertation, Faculty of The Southern Baptist Theological Seminary.

Philpot, J. M. (2013). Exodus 34: 29-35 and Moses' shining face. *Bulletin for Biblical Research*, 23(1), 1-12.

Sanders, S.L. (2002). Old light on Moses' shining face. *Vetus Testamentum*, 52(3), 400-406.